

ZAKŁAD CHIRURGII STOMATOLOGICZNEJ
kierownik: prof. dr hab. n. med. Anna Starzyńska
ul. Dębinki 7, 80 - 211 Gdańsk
tel. 58 349 15 71, e - mail: chir stom@gumed.edu.pl
www.chirurgiastomatologiczna.gumed.edu.pl

Ocena rozprawy doktorskiej lek. dent. Doroty Elżbiety Piotrowskiej pod tytułem:
**„Analiza korzystania ze świadczeń stomatologicznych w odniesieniu do czynników
socioekonomicznych w Polsce w latach 2010-2013”**

wykonanej pod kierunkiem dr hab. n. med. Roberta Milewskiego
oraz dr n. o zdr. Bartosza Pędzińskiego

Na stan zdrowia ludności (obok czynników genetycznych, stylu życia i środowiska) wpływa opieka zdrowotna. Status socioekonomiczny pacjenta jest bardzo ważnym elementem determinującym zarówno potrzebę jak i możliwość skorzystania ze świadczeń zdrowotnych. Dlatego w pełni uzasadnionym było podjęcie przez Doktorantkę badań nad wpływem czynników socioekonomicznych na korzystanie ze świadczeń stomatologicznych.

Rozprawa doktorska lek. dent. Doroty Elżbiety Piotrowskiej omawia niezwykle ważny i praktyczny temat korzystania ze świadczeń stomatologicznych w odniesieniu do czynników socioekonomicznych w Polsce. Przedstawiona do recenzji praca oparta jest na czterech publikacjach, które zgodnie z art.13 ust. 2 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki stanowią spójny tematycznie zbiór artykułów opublikowanych w prestiżowych międzynarodowych czasopismach o wysokim współczynniku oddziaływania (IF). Powiązany tematycznie zbiór składa się z czterech publikacji o łącznej wartości współczynnika oddziaływania wynoszącym 3,449; punktacja Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego to 150 punktów. Należy podkreślić fakt, że Doktorantka w tych opracowaniach jest pierwszym autorem, a także autorem korespondencyjnym.

Rozprawa składa się ze wstępu uzasadniającego połączenie wskazanych publikacji w jeden cykl, założeń i celu pracy, materiału i metody, części zawierającej wyniki badań, wniosków, streszczenia w języku polskim i angielskim. Integralną część rozprawy stanowi spójny tematycznie zbiór czterech artykułów opublikowanych w recenzowanych czasopismach. W pierwszej publikacji opublikowanej w czasopiśmie *Annals of Agricultural and Environmental Medicine* (IF 1,030) wykazano nierówności w korzystaniu oraz niekorzystaniu ze świadczeń stomatologicznych w zależności od miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś) z wykorzystaniem analizy regresji wieloczynnikowej. W drugim

WPLYNEŁO DO DZIEKANATU
Wydziału Nauk o Zdrowiu

dnia 24.03.2014.....
M. Ambrosej

ZAKŁAD CHIRURGII STOMATOLOGICZNEJ

kierownik: prof. dr hab. n. med. Anna Starzyńska
ul. Dębinki 7, 80 - 211 Gdańsk
tel. 58 349 15 71, e - mail: chirstom@gumed.edu.pl
www.chirurgiastomatologiczna.gumed.edu.pl

artykule również opublikowanym w cenionym czasopiśmie *Medycyna Ogólna i Nauki o Zdrowiu* (IF 0) przeprowadzono analizę przyczyn niekorzystania ze świadczeń stomatologicznych (brak pieniędzy, długi czas oczekiwania, nieodpowiednie godziny przyjęć, brak czasu, strach i oczekiwanie na ustąpienie objawów) wskazywanych przez respondentów. W trzecim artykule opublikowanym w renomowanym czasopiśmie *International Journal of Public Health* (IF 2,419) wykazano wpływ klasycznych czynników socjoekonomicznych takich jak dochód, wykształcenie, miejsce zamieszkania na korzystanie i niekorzystanie z opieki stomatologicznej z wykorzystaniem analizy regresji logistycznej jedno i wieloczynnikowej. W czwartej pracy opublikowanej w czasopiśmie *Medycyna Ogólna i Nauki o Zdrowiu* (IF 0) dokonano przeglądu piśmiennictwa krajowego oraz międzynarodowego na temat korzystania i niekorzystania ze świadczeń stomatologicznych.

Na zakończenie przedstawiono oświadczenia współautorów potwierdzające wysoki wkład (55%) lek. dent. Doroty Elżbiety Piotrowskiej w zaplanowanie i wykonanie zadań badawczych.

Fakt opublikowania wyników badań zrealizowanych w ramach pracy doktorskiej w prestiżowych czasopismach ułatwia pracę recenzentowi, pozwalając skupić się głównie na ocenie jej oddziaływania na stan aktualnej wiedzy w tym zakresie. We wstępie Doktorantka uzasadniła połączenie wskazanych publikacji w jeden cykl. Ta część pracy wykazuje dużą znajomość tematu oraz dobre przygotowanie lek. dent. Doroty Elżbiety Piotrowskiej do podjęcia własnych badań. Celem pracy było wykazanie przyczyn korzystania i niekorzystania ze świadczeń opieki stomatologicznej w reprezentatywnej populacji Polski. Cel badań został sformułowany w sposób zrozumiały i uzasadniony.

Badanie zostało zrealizowane w oparciu o analizę danych zastanych (ang. *desk reaserch*) z badania ankietowego Głównego Urzędu Statystycznego za lata 2010 oraz 2013. Badanie GUS zostało przeprowadzone metodą PAPI (ang. *Paper and Pen Interview*). Badaniem objęto 4658 gospodarstw domowych- 13 376 osób w 2010 roku oraz 4584 gospodarstwa domowe, co odpowiadało 12 532 osobom w 2013 r. Dobór badanych grup i zastosowane metody badań oraz ich sposób realizacji nie budzą zastrzeżeń. Zastosowane w pracy metody statystyczne są typowe dla tego typu analiz i pozwalają obiektywnie ocenić ich wyniki. Wyniki badań zostały w sposób szczegółowy i budzący zaufanie przedstawione w publikacjach. Ilustrowane są dobrze skomponowanymi tabelami i czytelnymi rycinami, które

ZAKŁAD CHIRURGII STOMATOLOGICZNEJ

kierownik: prof. dr hab. n. med. Anna Starzyńska

ul. Dębinki 7, 80 - 211 Gdańsk

tel. 58 349 15 71, e - mail: chirstom@gumed.edu.pl

www.chirurgiastomatologiczna.gumed.edu.pl

bardzo ułatwiają czytelnikowi dogłębną analizę licznych danych. Spośród spostrzeżeń Doktorantki zawartych w tej części za najcenniejsze uważam wykazanie, że osoby o najwyższych dochodach miały większe szanse na skorzystanie ze świadczeń stomatologicznych w stosunku do osób o najniższych dochodach. Autorka wykazała, że w obu analizowanych latach ponad dwukrotnie częściej ze świadczeń stomatologicznych korzystały osoby o najwyższym stopniu edukacji w stosunku do osób o stopniu najniższym. W dyskusji zawartej w publikacji Doktorantka właściwie zinterpretowała wyniki swoich badań z wykorzystaniem doniesień innych autorów zajmujących się tymi problemami. Lek. dent. Dorota Elżbieta Piotrowska wykazała się rozległą wiedzą medyczną na temat wpływu czynników socjoekonomicznych na korzystanie ze świadczeń stomatologicznych, umiejętnością korzystania z piśmiennictwa w języku angielskim, a także należną ostrożnością w ocenie oraz w interpretacji uzyskanych wyników własnych. Doktorantka sformułowała ze swojej pracy 5 wniosków, z których najważniejszym jest stwierdzenie, że zależności pomiędzy korzystaniem a niekorzystaniem ze świadczeń stomatologicznych związane ze statusem socjoekonomicznym wskazują na potencjalne możliwości ograniczenia tych nierówności poprzez rozszerzenie koszyka świadczeń refundowanych przez NFZ, co ułatwiłoby dostęp do większej ilości procedur stomatologicznych, z jednoczesną poprawą wiedzy, świadomości i kompetencji zdrowotnych. Wnioski zawarte w pracy są dla mnie przekonujące, korespondują z celami pracy i wynikają z przeprowadzonej analizy statystycznej. Wykorzystane w rozprawie piśmiennictwo zostało dobrane bardzo starannie i adekwatnie do badanego zagadnienia.

Reasumując, publikacja przez Doktorantkę uzyskanych wyników badań w prestiżowych czasopismach, świadczy o aktualnej tematyce naukowej oraz o fakcie, że podjęty temat został dobrze przemyślany i realizowany.

Pomimo iż praca jest bardzo dobrze napisana, Autorka nie ustrzegła się drobnych nieścisłości, które chciałabym przytoczyć i prosić o wyjaśnienie:

1. Brakuje w tekście pracy podpisu rycin na stronie 75 i 79.
2. W spisie treści nie podano numerów stron.
3. W rozdziale piśmiennictwo powinno się przestrzegać jednolitego zapisu dla artykułu z czasopisma wg przyjętego standardu.

ZAKŁAD CHIRURGII STOMATOLOGICZNEJ

kierownik: prof. dr hab. n. med. Anna Starzyńska
ul. Dębinki 7, 80 - 211 Gdańsk
tel. 58 349 15 71, e - mail: chirstom@gumed.edu.pl
www.chirurgiastomatologiczna.gumed.edu.pl

4. Znalazłam kilka drobnych błędów edytorskich i językowych, np. na str. 118 jest „rozdział 15” powinno być „rozdział 14”.

Powyższe uwagi nie pomniejszają wartości pracy doktorskiej, która pod względem merytorycznym jest bardzo dobra. Praca stanowi bardzo wartościowe studium badawcze na temat przyczyn niekorzystania z opieki stomatologicznej w Polsce. Walorem poznawczym przedstawionej rozprawy doktorskiej jest dowiedzenie na drodze badawczej, iż determinanty socjoekonomiczne mają silny wpływ na postawianie nierówności w zdrowiu.

Podsumowując, oceniam rozprawę doktorską lek. dent. Doroty Elżbiety Piotrowskiej bardzo wysoko. Zakres badań, zawarte w niej wyniki doświadczalne, sposób interpretacji oraz wnioskowania wskazują, że Doktorantka wykazała umiejętność samodzielnego prowadzenia interesujących badań naukowych i wniosła istotny wkład w rozwój badań nad wpływem czynników socjoekonomicznych na korzystanie ze świadczeń stomatologicznych.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.) w związku z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U z 2018 roku poz. 1669 z późn. zm.). Biorąc powyższe pod uwagę, zwracam się do Kolegium Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie lek. dent. Doroty Elżbiety Piotrowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Gdańsk, dnia 19 marca 2021r.

prof. dr hab. n. med. Anna Starzyńska